

Bruselj, 18. junij 2024
(OR. en)

11333/24

COPEN 326
JAI 1067

IZID POSVETOVANJA

Pošiljatelj:	Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	delegacije
Št. predh. dok.:	10254/24
Zadeva:	Sklepi Sveta o krepitvi pravosodnega sodelovanja s tretjimi državami v boju proti organiziranemu kriminalu

V prilogi vam pošiljamo sklepe Sveta o krepitvi pravosodnega sodelovanja s tretjimi državami v boju proti organiziranemu kriminalu; sklepe je Svet odobril v okviru 4031. zasedanja, ki je potekalo 13. in 14. junija 2024.

Sklepi Sveta

„Boj proti nedovoljenemu prometu s prepovedanimi drogami in organiziranemu kriminalu:

krepitev pravosodnega sodelovanja s tretjimi državami“

Uvod

Splošni kontekst

- a) Organizirani kriminal in nedovoljen promet s prepovedanimi drogami spadata med največje grožnje za evropske državljane, podjetja in institucije, pa tudi za evropsko gospodarstvo in varnost držav članic. Organizirane kriminalne združbe se vse bolj poslužujejo skrajnega nasilja, vdiranja v zakonito gospodarstvo in korupcije, s čimer spodkopavajo pravno državo in ogrožajo temelje naših demokracij.
- b) Cilj strategije EU za boj proti organiziranemu kriminalu za obdobje 2021–2025¹ je okrepiti sodelovanje na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj ter pravosodno sodelovanje, spoprijeti se s strukturami organiziranega kriminala in kaznivimi dejanji, ki jih je treba prednostno obravnavati, odpravljati dobiček, ki ga ustvarja organizirani kriminal, ter zagotoviti sodoben odziv na tehnološki razvoj. Strategija EU na področju drog za obdobje 2021–2025 in akcijski načrt EU na področju drog za obdobje 2021–2025 zagotavljata splošni politični okvir za politiko na področju drog. Uporabljata na dokazih temelječ, celovit, uravnotežen in večdisciplinaren pristop k pojavu drog na nacionalni ravni, na ravni EU in mednarodni ravni. V sporočilu Komisije o načrtu EU za boj proti nedovoljenemu prometu s prepovedanimi drogami in organiziranemu kriminalu² – gre za novejši dokument – so predstavljeni ukrepi za krepitev odpornosti logističnih vozlišč, tudi prek zavezništva evropskih pristanišč, za razbitje kriminalnih mrež z visokim tveganjem, za preprečevanje in za mednarodno sodelovanje.

¹ 8085/21 + ADD1.

² 14114/23.

- c) Na podlagi tega okvira in ob vse bolj zaskrbljujočih razmerah na področju drog je nujno treba sprejeti učinkovite ukrepe za boj proti organiziranemu kriminalu, povezanemu z drogami, in sicer s skupnimi prizadevanji držav članic, institucij in agencij EU ter z večplastnim pristopom. V teh sklepih so obravnavani vidiki tovrstnih ukrepov, ki se nanašajo na krepitev pravosodnega sodelovanja s tretjimi državami.

Pravosodno sodelovanje

- d) Vpliv večine najnevarnejših kriminalnih mrež je takšen, da presega meje EU. Ta globalna razsežnost pa se odraža v sami sestavi tovrstnih mrež: pri članih 821 najnevarnejših med njimi najdemo kar 112 narodnosti³. Pravosodno sodelovanje s tretjimi državami je zato bistvenega pomena za pospešitev pregona in privedbo članov kriminalnih mrež pred sodišče.
- e) Pravosodno sodelovanje s tretjimi državami je že dobro razvito tako na ravni držav članic kot na ravni EU. Slednja ima na voljo številna orodja, forume in pravne instrumente. Zlasti Eurojust, Evropsko javno tožilstvo (EJO) in Evropska pravosodna mreža v kazenskih zadevah (EJN) nenehno širijo svoje sodelovanje in partnerstva s tretjimi državami, da bi olajšali pravosodno sodelovanje. Potrebni pa so dodatni ukrepi – v mejah Pogodb –, da bi se še izboljšalo tovrstno sodelovanje v boju proti organiziranemu kriminalu. Pri tem bi se bilo treba osredotočati zgolj na nekatere prednostne naloge, če naj bi dosegli rezultate na kratki rok.

³ Javno poročilo Europolu z naslovom *Decoding the EU's most threatening criminal networks* (Dešifriranje najnevarnejših kriminalnih mrež EU).

- f) Ukrepi, ki bi jih bilo mogoče na ravni Unije in nacionalni ravni sprejeti za okrepitev pravosodnega sodelovanja v kazenskih zadevah, se razlikujejo glede na zadevno tretjo državo. Med elementi, ki bi jih bilo treba upoštevati, so: obstoječa raven pravosodnega sodelovanja in sodelovanje na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj; stanje na področju pravne države in temeljnih pravic, vključno z varstvom podatkov; pozicija tretje države kot države, iz katere izvirajo, čez katero tranzitirajo in v katero so namenjene žrtve trgovine z ljudmi in nezakonito trgovano blago; v kolikšni meri je tretja država država izvora hudodelskih združb, ki so dejavne v EU; v kolikšnem obsegu t. i. „zelo pomembni cilji“, torej osebe, za katere se sumi, da igrajo ključno vlogo v dejavnostih hudodelske združbe in imajo koristi, tudi premoženjske, od kriminalnih dejavnosti, tretjo državo zlorablajo kot varno zatočišče. Upoštevali bi lahko še en element, in sicer obstoj znatnih pomanjkljivosti, ki prispevajo k zmožnosti kriminalnih združb za pranje denarja ali premikanje premoženja nezakonitega izvora znotraj finančnega sistema. Vsi zadevni deležniki bi morali spodaj navedene ukrepe skladno s svojimi mandati in pristojnostmi ter upoštevajoč načelo lojalnega sodelovanja oceniti glede na vsako tretjo državo, s katero je treba izboljšati pravosodno sodelovanje. Ukrepi bi se morali izvajati prožno, pri tem pa bi bilo treba upoštevati različne razmere in posebne okoliščine.
- g) V skladu s Pogodbama imajo države članice še naprej znatne pristojnosti glede določanja najučinkovitejših orodij za dvostransko pravosodno sodelovanje v kazenskih zadevah s tretjimi državami. Večina spodaj navedenih ukrepov naj bi dopolnjevala ukrepe, ki so jih države članice sprejele na dvostranski ravni v sklopu sodelovanja s tretjimi državami na področju pravosodnega sodelovanja.

Zaključki Sveta

1. Svet poudarja, da je treba v okviru zatiranja organiziranega kriminala okrepiti pravosodno sodelovanje v kazenskih zadevah s tretjimi državami. Svet, ki podpira stalna prizadevanja za pravosodno sodelovanje s tretjimi državami na splošno, tozadevno meni, da je potrebno dodatno delo. Namen novih ukrepov, ki naj bi bili sprejeti na ravni EU, je dopolniti in okrepiti obstoječe ukrepe EU in ukrepe, ki so jih države članice sprejele na dvostranski ravni.
2. Novi ukrepi bi morali biti osredotočeni na tretje države, s katerimi bi bila dodatna prizadevanja za okrepitev pravosodnega sodelovanja v boju proti organiziranemu kriminalu še posebej koristna. Katere so te države, pa je mogoče ugotoviti na podlagi ustreznih meril, recimo števila t. i. zelo pomembnih ciljev⁴, ki se nahajajo v tretjih državah, na katere so naslovljena zaprosila za pravosodno sodelovanje (vključno s prošnjami za izročitev, zaprosili za medsebojno pravno pomoč in zaprosili za zaplembo), in obstoja znatnih pomanjkljivosti, ki prispevajo k zmožnosti kriminalnih združb za pranje denarja ali premikanje premoženja nezakonitega izvora znotraj finančnega sistema (v nadaljnjem besedilu teh sklepov: prednostne tretje države).
3. V tem okviru Svet poziva Eurojust, naj po potrebi v posvetovanju z EJN, Europolom in EJO zbere in oceni informacije o državah, s katerimi je okrepljeno sodelovanje za boj proti organiziranemu kriminalu še posebej pomembno, ter rezultate posreduje Svetu in Komisiji v razpravo. Vmes pa se lahko delo v zvezi s spodaj opisanimi ukrepi že začne na podlagi ocene potreb, ki jo opravijo posamezne države članice, Komisija in Eurojust. To bo v prihodnosti omogočilo boljše prednostno razvrščanje in tudi boljše usklajevanje.

⁴ S pojmom „zelo pomembni cilji“ označujemo posameznike in kriminalne združbe, ki predstavljajo največje možno tveganje v smislu organiziranega kriminala in hudih kaznivih dejanj, [Europol Programming Document 2024 – 2026](#) (programski dokument Europola za obdobje 2024–2026), str. 58.

4. Svet poziva države članice, Komisijo, Eurojust in EJP, naj organizirajo izmenjavo izkušenj in dobrih praks med strokovnjaki iz držav članic glede pravosodnega sodelovanja s prednostnimi tretjimi državami. Zadevnih sestančkov se bodo morali udeleževati ne le tožilci ter po potrebi preiskovalni sodniki in uradniki organov preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj, temveč tudi osrednji organi. Obenem bo treba zagotoviti prožnost, saj imajo države članice, kar zadeva posamezne tretje države, različne stopnje sodelovanja in različne potrebe.
5. Države članice naj zagotovijo, da se njihovi organi, ki so prisotni v prednostnih tretjih državah in prispevajo k lažjemu pravosodnemu sodelovanju – glede na njihovo organiziranost so to lahko uradniki za zvezo, funkcionarji za zvezo ali diplomatska predstavništva –, spodbujajo k izmenjavi pridobljenih izkušenj in dobrih praks, ki so jih razvili v okviru pravosodnega sodelovanja v kazenskih zadevah z zadevno tretjo državo, ter po potrebi k razpravam o možnih skupnih pristopih h komuniciranju z organi te tretje države. Takšne izmenjave bi se lahko organizirale neformalno in prožno, po potrebi z vključitvijo predstavnikov EU.
6. Eurojust intenzivno sodeluje s številnimi tretjimi državami. Ena od oblik takega sodelovanja je napotitev tožilcev za zvezo v Eurojust. Sklenjenih je bilo že več sporazumov o sodelovanju, trenutno pa potekajo pogajanja za še več takih sporazumov, ki naj bi jih sklenila EU. Ta pristop se je izkazal kot posebej dragocen. V primerih, utemeljenih z operativnega vidika, bodo morda potrebna dodatna prizadevanja. Eurojust naj razmisli o tem, da se v izbranih primerih in po možnosti v okviru izvrševanja proračuna napotijo funkcionarji za zvezo, kot je določeno v členu 53 Uredbe (EU) 2018/1727.

7. Takšno sodelovanje je precej lažje, če obstaja mednarodni sporazum, ki zagotavlja pravno podlago za pravosodno sodelovanje s tretjimi državami. Države članice, ESZD in Komisija naj se zavzemajo za to, da bodo prednostne tretje države pristopile h konvencijam Sveta Evrope, ki zagotavljajo takšno pravno podlago, zlasti h Konvenciji o izročitvi in Konvenciji o medsebojni pravni pomoči ter njunim protokolom. Tak pristop je treba spodbujati v sodelovanju s Svetom Evrope.
8. Združiti je treba diplomatska prizadevanja za učinkovitejše sodelovanje s prednostnimi tretjimi državami. V ta namen je med drugim treba zagotoviti, da se vprašanja pravosodnega sodelovanja, zlasti težave z izročitvami, ustrezno upoštevajo v širših razpravah med EU in temi tretjimi državami. Iz tega razloga:
 - a) naj Komisija v posvetovanju z Eurojustom ter po potrebi Europolom in ESZD pripravi in redno posodablja predstavitveni paket za sodelovanje s prednostnimi tretjimi državami, vključno z ustreznimi podatki o ravni sodelovanja na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj ter pravosodnega sodelovanja. Ta paket se lahko uporabi v različnih forumih za sodelovanje, pri političnih dialogih ali obiskih s strani predstavnikov EU. Prav tako bi moral biti na voljo državam članicam za njihove stike z zadevno tretjo državo.
 - b) Komisija in države članice naj po potrebi organizirajo namenske dialoge v sklopu pristopa Ekipa Evropa s prednostnimi tretjimi državami, pri katerih bodo navzoči tudi visoki predstavniki Komisije in zadevnih držav članic, da bi razpravljali specifično o tem, kako vsestransko izboljšati pravosodno sodelovanje.

9. Zgoraj opisani ukrepi predstavljajo zbirko orodij za pravosodno sodelovanje s tretjimi državami, ki naj se uporablja prožno in glede na posamezne okoliščine (tudi razmere v smislu neodvisnosti sodstva, človekovih pravic in varstva podatkov). Ta zbirka orodij je zlasti koristna v okviru dodatnih prizadevanj za izboljšanje in okrepitev pravosodnega sodelovanja s prednostnimi tretjimi državami skladno s prizadevanji na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj. Pomembna je tudi v širšem kontekstu pravosodnega sodelovanja s tretjimi državami na splošno in bi jo bilo treba upoštevati tudi v tem smislu.
-